

Posudek bakalářské práce

Hilbertová, Denisa, *Příspěvek ke studiu britské diplomacie na Blízkém východě za první světové války*

Bakalářská práce

FF UK, Ústav světových dějin, Seminář nejnovějších dějin

Praha 2009, 63 rkp. + přílohy

Bakalářská práce Denisy Hilbertové analyzuje britskou zahraniční politiku vůči Blízkému východu zejména s ohledem k první světové válce a krátce po ní; první kapitola je potom věnována analýze britských postojů vůči tomuto regionu od 19. století. Tematika Blízkého východu patří ve světové i české historiografii k nejfrekventovanějším, nicméně specializované práce o britské zahraniční politice vůči Blízkému východu za první světové války se v české historiografii omezovala spíše jen na analýzu Sykes-Picotovy dohody, Balfourovy deklarace a Husajn-McMahonovy korespondence a v konečném důsledku na problematiku Palestiny. Za velký přínos této práce považuji skutečnost, že se autorka neomezuje jen na Palestinu, ale na Blízký východ jako celek, který vymezuje oblasti „zahrnující dnešní státy Bahrajn, Egypt, Írán, Irák, Izrael, Jemen, Jordánsko, Katar, Kuvajt, Libanon, Omán, Palestinská národní autonomie, Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty, Sýrie a Turecko“, přičemž „se zaměřila na oblasti, které Velká Británie považovala pro svoji politiku za důležité po rozpadu Osmanské říše na její protektorát v Egyptě a mandátní území Irák, Palestinu a Zajordánsko. (s. 5)

V první, vstupní kapitole, Hilbertová interpretuje základní rysy britské zahraniční politiky vůči Blízkému východu od 19. století do první světové války, zejména její vztahy s Osmanskou říší, jejímž hlavním cílem bylo „pravidelné spojení s Indií přes Blízký východ“ (s. 10), dále kontrola úžin Bosporu a Dardanel. Hilbertová celkem přesvědčivě obhajuje názor, že Velká Británie nehájila zásadu celistvosti Osmanské říše nezištně; jejím hlavním úkolem bylo uhájit rovnováhu sil na kontinentu, jež by se rozpadem Osmanské říše vychýlila. Kromě jiného se autorka věnuje také kořenům arabského nacionalismu a sionismu, jež sehrály klíčovou roli již za první světové války a zvláště po jejím skončení. Zajímavý je její názor, že arabské národní probuzení se rozšířilo především díky působení arabských misionářů, kteří podpořili arabskou vzdělanost.

Druhá kapitola bakalářské práce je hlubokou analýzou příčin, počátku, průběhu a výsledků první světové války. Hilbertová si všímá rozdílných koncepcí britské politiky vůči regionu – hlavní směr ovlivňovaný lordem Kitchenerem se snažil využít rozvíjející se arabský nacionalismus v Osmanské říši ve prospěch Velké Británie. Autorka se samozřejmě nemohla vyhnout analýze tří důležitých dokumentů, jež určovaly britskou zahraniční politiku – tedy Sykes-Picotově dohodě, Balfourově deklaraci a Husajn-McMahonově korespondenci; „rozporuplné sliby“, které dali britští politikové na jedné straně šerifovi Husajnovi a na druhé straně dohodovým mocnostem, zejména Francii, a židovským osadníkům, jako rozporuplné nevidí, i když neopomínají poukázat ani na analýzy arabských historiků, kteří tento názor odmítají.

Ve třetí kapitole Hilbertová analyzuje zejména jednání o budoucím uspořádání Blízkého východu, které rozdělilo sféry vlivu v této oblasti mezi Velkou Británií a Francií – jednalo se zejména o Pařížskou mírovou konferenci, kde se tato otázka řešila spíše okrajově,

Lausanskou konferenci a další; v této kapitole pojednala také o poválečném vývoji v Turecku, Egyptě, Iráku, Zajordánsku a Palestině.

Hilbertové bakalářská práce je založena na prostudování velkého množství pramenů, české i cizojazyčné literatury, přičemž jsou zde zastoupeny všechny protichůdné názorové skupiny. Autorka má své závěry většinou velmi dobře podložené a zargumentované. Formální, tj. stylistická a jazyková stránka Hilbertové práce je na výborné úrovni, což platí i o velmi dobrém poznámkovém aparátu. Bakalářská práce Denisy Hilbertové patří bezesporu k nejkvalitnějším a velmi nadějným studentským badatelským počínům a jako takovou ji doporučuji k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm *kvalita*

V Praze 6. září 2009

PhDr. Stanislav Tumís, M.A., Ph.D.
Ústav světových dějin FF UK